

NÉMETÚJVÁR ÉS VIDÉKE

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

— Előfizetési árak: —
Negyedévre 2 korona. — Félévre 4 korona.
Egész évre 8 kor. — Egyes szám ára 20 fill.
Hirdetések és Nyilttérek díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő:
Dr. J. CSAPLOVICS ELEMÉR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Németújvár,
25. sz. — Laptulajdonos: Bartunek Béla, hova
az előfizetési és hirdetési díjak küldendők
— Kéziratok nem adatnak vissza. —

Vidékünkhöz.

Egy vidék műveltségének két fokmérője van: először is temetőjének rendezett volta, másodsor meg sajtója. A halottak kultusza, mely a temető ápolásában nyer kifejezést, oly finomult érzések kifolyása, melyet csak szellemileg magasan álló népeknél lelünk fel. E szellemi magaslatot más néven műveltségnek hívjuk. A műveltségnek azonban szükségszerű kelleke, hogy szellemi termékeit egy helyütt felraktározza és hozzáférhetővé tegye mindazoknak, kik egyrészt tudásra vágyók, másrészt meg alkalmat nyernek, hogy tudásukkal és tudományukkal ők is gazdagíthassák az ész és szellem tárházát.

Szóval a művelt embereknek módját kell ejteniök, hogy miként közhessék gondolataikat és miként sarkalják embertársaikat is szellemi munkára; módot kell nyújtani szunnyadó tehetségek fejlesztésére és eszméket propagálni, melyek a vidék szellemi, anyagi és társadalmi életének emelését célozzák.

E szellemi érintkezésnek legalkalmasabb formája és céljaira nézve tán egyetlen, sikert biztosító eszköze a sajtó.

Sajtó nélkül nincs társadalmi, nincs szellemi élet, nincs anyagi gyarapodás és nincs jólét. De leghatásosabb ellenszere mindazon külső és belső káros tényezőknek is, melyek minden téren csak romlásba visznek. Végül pedig leghatalmasabb pártfogója mindnyájunk, ama igyekezetének, hogy a centrumok és a nagyvilág tudomást vegyen rólunk.

Mi oly területen lakunk, melyet századok óta „művelt nyugatnak“ hívnak; a történelem irtó háborúi nem dulták fel, vad csordák nem fűzték rabláncra népünket és így nyugodtan haladhatott a fejlődés útján.

És csodálatosképen egy egész történelemnek kellett felettünk elmulni, míg felértve a sajtó nagy fontosságát, végre megalapítottuk saját lapunkat.

A kezdet nehézségein tehát túlestünk. Lapunk iránya és kerete világosan bizonyítja, hogy nem öns érdek szolgálatába szegődött, hanem tisztán csak

a közművelődés és társadalmi élet fokozását tűzte ki célul.

Egy vidék sajtója természetesen nem ölel fel egy egész világot, de annál intenzívebben száll sikra az ő sajátos közérdekeiért.

Anyagi siker nem koronázza megteremtőinek fáradozását, a munkatársak minden néven nevezendő ellenszolgáltatás nélkül állanak melléje. És ez erkölcsi érdem révén tán tarthatnak egy kis jogcímet arra, hogy tisztelettel és bizalommal kérhessék a vidék társadalmának minden tényezőjét arra, hogy a lapot erkölcsileg és anyagilag támogatva beláthatatlan hosszú időkre biztosítsák létét.

Szellemi hozzájárulással emelni fogják nivóját, terjesztése által pedig anyagilag függetleníteni fogják a társadalmi életet megbontó káros behatásokkal szemben.

A népnevelés apostolai és oszlopai: a főtisztelendő papság, a hivatása magasztalan álló tanítóság és a magas műveltségű jegyzői kar szerintem a fenti cél elérésére elsősorban szükségelt leghatalmasabb tényezők.

Apróságok.

— Irtó: *Könczöl Antal.* —

Láttatok-e már fát, melynek gyökerét az emészto férég megölte? Láttatok-e viharból földult hajlékot? Láttatok-e előbb boldog családot, melyből az anyát a halál kiragadta?

Ha nem, hallgassátok meg, amit most elbeszélék.

Két évvel ezelőt nem volt boldogabb család Hárskuton a Balog Jánosénál. Nem voltak gazdagok, nem voltak legelsők a faluban mégis irigyelték őket, mert boldogság otthona volt az ő szegényes tanyájuk. Kevés jutott nekik vagyonból és dicsőségből, de volt helyette mindent bearanyozó szeretet és áldásos béke. Olyan volt az a kis házikó mint a sárból hordott fecskéfészek, mely külsőleg nem mutat sokat, míg bent boldog élet folyik; melyben fecskeanyó vidáman csicsereg négy-öt fiókéval várva a gondos apafecskét, mely nekik az eledelt hordja.

Ha a gondos családapa, Balog János est idején hazatért verejtékes munkájából, minden gondját, minden baját elfeledte, mikor jólelkű felesége azzal a négy aprósággal,

édes gyermekeivel ragaszkodó szeretettel körülfogta. Édes öntudattal tapasztalta, ilyenkor, hogy nemhiába fáradoz és dolgozik, mert vannak, kik ezt megérdemlik. Az a jó asszony, meg az ő drága felesége, kinek minden gondja az volt, hogy az egész családba szeretetet, hálát oltsón a kenyérkereső apa iránt, mindig talált ki valami újat, hogy férjét családjához bilincselje. Nem is látták ám Balog Jánost dözsölni korcsmákban s egyéb mulatóhelyeken, mert mind-ezeknek drága s mégis hitvány gyönyörnél többre becsülte azt a boldogságot, melyet számára jó felesége a családi hajlékban készített. Csak egy hely volt, ahova házán kívül szivesen járt, az Istenháza, falujok kised temploma. Az Isten akaratán megnyugodva, ájtatos imába merülve, itt is boldog volt. S ezen boldogságában osztozott családja is.

Volt is rajta Isten áldása. Nem éltek fénytűzően, de mégis tisztégesen. És mindennek dacára volt munkájának is látszata. Nem tartozott senkifianak, sőt volt néhány száz forint megtakarított pénze keresetéből, amelyet mások talán korcsmázásra pazaroltak volna. Gyönyörűség volt látni, mikor szerető hitvesével arról tárgyalt, mit fognak

NEM DALOL A DALI MADÁR.

Nem dalol a dali madár,
Könnyet nem csal szemembe már,
Ugy elhallgat tél szakába'
Míntha innen messze járna.

Repedjen meg szívem hurja,
Hogy ne kezdjen többé dalra!
Ugy sem tudna mást dalolni:
„Oda lennt már nem fáj semmi.“

A hova én eltávozom,
Nincs ott bánat sem vigalom.
Itt rágódik a lelkelem
Egy rég kintő balsejtelem.

Lelkemben fel ne támadjon
A szunnyadó sok fájdalom!
Mikor mások vigadoznak
Ne mondják, hogy könnyim folynak.

Hechinger Gézáné.

Közvetlenül érintkezve a néppel, ők ismerik legjobban annak szükségleteit úgy anyagi mint szellemi és erkölcsi téren. És ne felejtjük el, hogy ezáltal egy — minden közérdeknél nagyobb és szentebb célt szolgálnak: a magyar nyelv terjesztését és művelését, amire tan esküt is tettek.

Fogjunk tehát össze a „mi lapunk” érdekében; némuljon el minden hang, mely egyenletlenséget szít; emeljük és terjesszük és akkor nem a „szomszéd” miatt, hanem saját érdemeink révén fogjuk büszkeséggel viselni azt a megtisztelő címet, mely azt mondja rólunk „a művelt nyugat”.

he.

Hajnalhasadás.

Az anyagelvűség, mely még harminc évvel ezelőtt tudományos jelzőszavakkal csavarta el a gyöngébb agyrendszereket, az atomok szellemtelen determinizmusában foglalta össze a mindenséget, a gondolkodásnak pedig a tudományosság elleni égbekiáltó bűn terhe alatt tiltotta meg a tovább haladást, — végre is csödbe jutott.

Az emberi lélek mélységesen érezte megaláztatását; tudatára ébredt annak, hogy méltatlanul éhezették, békókba verték, — s föllázadt.

Hasztalan temették be leggyökerebb, leghatalmasabb áramát, metafizikai, vallásos érzését; a tudomány, tapasztalat sűrű őserdején, iszapján és agyagán is átszivárgott; futtában megtisztult, folyammá dagadt s a tengerbe jarmlik.

Nem kell féltünk! hisz nem a természet erőinek csodálatából és rettegéséből fakad, sem a természet szépségei és harmoniai felhangjaként művészi elragadtatásból, sem bölcsiei meggondolásból és természetlátásból: hanem a létnek, a világnak, a lélek elhagyatottságának méhetetlen mélységeiből.

Született metafizikusok és vallásos lények, örök-emberi természetünknel fogva Isten-keresők vagyunk. Miként Lacroma szigetén az egész természet át van szöve mintegy az aranyragyogású napsugarakkal, melyek a sötét és sűrű ciprus közül is elővilágítanak: úgy az ember lelkéből is az isteni származás és rendeltetés bélyege. Meghuzza a lelke prizmáján megtörő égi sugarakban az árnyéklatok végtelen skáláját, átvezeti a mikrokozmosz tragédiájából a makrokozmoszig — a hétköznapi dolgokat a kerületgyűrű radiusán át meghosszabbítja a világegyetem szélső keretéig, lehetőleg lét és élet ősokáig, Istenig.

A szív ellenálthatatlanul sóvárog valami magasabb után, amit sem korlátok közé foglalni, sem kigondolni nem lehet; aztán hisz is abban, ami után sóvárog. A szív ezen hatása alatt a képzelet más és más népeknél és időszakokban más és másfajta vallásokat teremtget, a vallásos érzés pedig alapjában mindig ugyanaz. Az ember az a kivételes állat, mely fizikai és társadalmi szükségleteinek kielégítése mellett valami örökkévalót keres a világon túl. S az ő szemében ez nem valami járulék, mint pl. az irodalom, fényezés, melyekre csak egyéb

szükségleteinek kielégítése után gondolna: mert nemének őseredeti állapotában is, élleme s ruházata hiánya esetén is nyilatkozik ugyanez a metafizikai áram. Természetünk sajátos joga ez, melyet már a régiek is érzeltek, az ujkori tudomány pedig, miután földi bolygónkon körültekintett, a leg-tökéletesebben megerősített.

Innét azon tény, hogy Isten — gondolataink középponti állása és e centralis elv következtetések szigora egyre magasabba szökik. Uj életerők fakadnak a lelkekben: feszülnek a holtra vált lelkekben a feltámadás energiái. Elragadóan pirkad, derül, sugárosodik a kelet. Egy messzeható lelki ujjáéledés kezdő átjárni a téli tájt.

Hogyne örülnénk azért, hogy véglegesen vége a dermesztő hófúvásoknak s felénk mosolyog a tavasz, a napfény, a meleg.

Tudjuk a barlangi medvének ez nincs inyére; a hollók s a varjak is hangosan károgják, hogy ez még az ő szezonjuk: fagy, hófúvás és jégzajlás: emésztő irigység, buta gög, végtelenül neveléses hiuság...; de bennünket igaz öröm fog el, hogy nincs igazuk, hogy ez a fény, meleg, hevülés, ragyogás annak a szebb, mert tartalmasabb jövőnek a körvonalait látja egyre erőteljesebben, melyben nem az önzés pokoli kölykei, hanem az örök igazságok mélységesen pozitív gondolatai irányítják majd az újraéledő társadalom lelki kialakulását, a haladást, a nagy ideálok értékelésével megalapozott s azért biztosan fejlődő társadalmi közjólét felé.

kis tőkéjükkal cselekedni. Teljesen egyetértettek abban, hogy a kis Palikát, ki csak most van a betűvelés alapjainál, kitanítatják s ha Isten is úgy akarja papot nevelnek belőte, aztán vénségükre ehhez telepednek. Azután elgyönyörködtek a többi kisebb gyermekekben, a Rozikában, Pistikában s a Ferikében, ki csak nem rég került ki a pólyából. Megbeszélték, hogyan fogják őket becsületes, rendszerető, dolgos emberekké nevelni, hogy boldogok legyenek.

Apróságok mind a négyen, pöttön kis gyermekek, kiknek ártatlan lelke, fejledező szivecskéje nem is sejtette, hogy ők szüleik minden gyönyörűsége, büszkesége és remény-sége. Ők voltak az apának és anyának egyetlen kincse és legfőbb boldogsága.

De régi igazság, bölcs Salamon mondja, hogy a földön semmi sem állandó, minden csak hiuság, hiuságok hiusága! Az embernek földi boldogsága is csak az.

Megváltozott a helyzet a Balog János házában is. A boldogságot elűzte az irigy halál s ezzel beköszöntött a szomorúság.

Balog Jánosné éppen akkor, amikor egy új aprósággal, egy eleven leánykával ajándékozta meg férjét, akkor, midőn örömmük oka egygyel szaporodott, elrabolta szeretetei-

től a kegyetlen halál.

Nem tudom leírni a fájdalmasabb jelenetet, azt a keserves siránkozást, kínos zokogást az elhunyt koporsójánál. Sirt mindenki, kinek szive van.

— Örüljetek irgyeim, letört az én boldogságom — hangzott ki a gyermekek megrendítő zokogásából a gyászoló férj panaszos szava.

— Anyám, édes anyám kulj föl — esengett siró hangon Palika. A többi apróság talán nem is tudta, mit vesztettek el s talán csak azért sirtak, mert apjukat zokogni látták.

Hát még a temetőben! Az imádkozó pap szavát, utánna a koporsóra hányt hantok tompa zörejét elfojtotta, tulhangzott a gyászolóok velőtrázó jajgatása.

Láttatok-e már fát, melynek gyökerét az emésztő féreg megölte? Láttatok-e vihártól feldult hajlékot? Még ennél is borzasztóbb volt Balog János földult boldogsága.

A szerencsétlen embert gyermekeire való hivatkozással úgy kellett elvezetni a behantolt sir mellől.

Az a gondolat, hogy ártatlan gyermekei, ezek a korán árvaságra jutott apróságok most egészen ő reá vannak utalva, nyugod-

tabb irányba terelte örülethez közelgő elméjét. Vigasztalta őket:

— Ne sirjatok árva virágaim, vigyázok reátok; csak ne sirjatok drága kicsikéim, majd visszajön anyátok.

S az üresnek tetsző, most már varázstól megfosztott otthonban addig csititgatta őket, addig beszélt az anyátlan árváknak, míg sorjába elaludtak, ki a karján, ki a térdén, aztán szépen elhelyezte őket nyugvóhelyükön.

Az alvó apróságok halk szuszogásán kívül senki, semmi sem zavarta az éjszaka csöndjét, csak a Balog János szívében háborgott a fájdalmas érzés. Máskor, ilyenkor gyönyörködni szokott gyermekeiben, most sirt, ha rájuk tekintett s elgondolta, mit fog ienni azzal az anyátlan öt aprósággal.

Megkísérelte aludni, leborult az asztalra, de csak nem jött szemére álom. Kínos gondolatok kergették egymást agyában, fájdalom marcangolia szívét s egyre jobban érezte a vesztéség nagyságát s tapasztalta rettentő elhagyatottságát. Csak úgy ömlött szeméből a könny s nem tudta magába fojtani fájdalmát, egyre jobban sirt.

Sírására fölébredt a nagyobbik fiu s vizet kért. Csak mikor a vizes poharat átadta

Előfizetési felhívás.

Az új évnegyed, illetve a második félév kezdetén megújítjuk az előfizetési felhívást lapunkra, kérve egyúttal a hátralékok befizetését is. Lapunk előfizetési ára, tekintet nélkül a minden téren bekövetkezett áremelkedésre, ma is csekély 8 kor. egy évre. Hivatását pedig fokozott mértékben igyekszik kezdetől fogva betölteni, hogy legyen városunknak és vidékének hűségese krónikása, közügyeinek haladásának lelkes szószólója, előmozdítója. Ugy véljük, hogy ezzel rászolgál a további, az eddiginél nagyobb arányú szíves pártolásra is melyet ez alkalomból is tisztelettel kér:

a Kiadóhivatal.

HIREK.

— **Vissza a szabadságról.** Dr. Polczér Dezsdő e hó 22-én Badacsonyból, hol szabadságidejét töltötte visszaérkezett városunkba és hivatalát e hó 24-én elfoglalta.

— **Szabadságon.** Pater Agnell, lapunk munkatársa 10—12 napi szabadságra Stájerországba utazott.

— **Uj utak.** A hadgyakorlatokkal összefüggésben járásunkban új utak is készülnek. Az egyik ut Fürstenfeld-felé vezet és Újtelepen megy át. Ez az ut a jelenlegi, Felsőujlakon át Fürstenfeld-felé vezető utnál 6—7 km.-rel lesz rövidebb. A másik ut Rátótra fog vezetni és a jelenleg Rátótra vezető utnál 12 km.-rel lesz rövidebb. Így azután járásunk tényleg hasznát látja majd a hadgyakorlatoknak. A többi utakat is javítják, jobbka rba hozzák, ami bizony felette kívánatos.

neki, akkor vette észre a fiucska apjának könyarral lett arcát. Ő is elsírta magát s vigasztalta apját.

— Na sirjon édes apám megígértem, hogy jók leszünk s imádkozunk a Jézuskához, hogy küldje vissza jó anyánkat.

A nem várt vigasz jól esett megtört szívének s meghatva kapta gyermekét ölébe s addig ölegette, addig cirógatta, míg mind a kettőjüket elnyomta az álom.

*

Balog János bubánatos özvegyiségének második esztendejét járta, mire a kényszerítő körülmények folytán s a jóakaró rokonok biztatására elszánta magát, hogy gyermekeire való tekintettel véget vet özvegyi állapotának.

Bár belátta, hogy gyermekeinek gondos anyára van szüksége, mégis csak hosszu fontolgatás után tudta magát elhatározni, mert attól félt, ki tudja, milyen kezekbe kerül öt apró gyermeke. Csak ezekért aggódott, mert bennük nemcsak a saját vérét, hanem szeretett hitvesének drága hagyatékát s egyetlen emlékét is becsülte

Végre ajánlottak neki egy jóraláló, korosabb leányzót, akire nem fogta rá senki sem, hogy szép, de mindenki tudta róla,

— **Uj harang.** A pusztaszentmihályi templom új harangot kapott a hívők buzgó áldozatkészsége következtében. Az új harang kellemes hangjával már egy hét óta hívja Isten házába a lakósságot.

— **Zeneestély.** A „Németújvári Zenekedvelők augusztus 2-án, jövő vasárnap zeneestélyt adnak a Korona vendéglőben.

— **Bucusu.** Vasárnap, augusztus 2-án bucsu lesz Németújvárott. Ezen a bucsun mindég, minden esztendőben tömegesen szokott bejönni a vidék lakóssága sőt messzebb vidékről is e napon szoktak a kirándulók jönni. Reméljük, hogy az idei bucsu is igen élénk lesz.

— **Iskola építés.** A németújvári róm. kath. elemi iskola építése egy nagy lépéssel jutott közelebb megvalósulásához. Megérkezett az iskola tervezete mely minden szemlélőben örömet kelthet, mert igazán az iskola építése folytán eltűnik egy régi ház és annak helyét egy modern, külsőleg is tetszetős épület váltja majd fel. A tervezet szerint igazán modern, minden tekintetben megfelelő iskolaépületet kap Németújvár, amire bizony már szüksége is van. Rajta most már — minden tétovázás és halogatás nélkül meg kell kezdeni az építkezést, hogy minél előbb teljesen készen álljon a városunk emelésére szolgáló épület.

— **Ovoda-vizsga.** A németújvári községi ovoda növendékeinek ünnepélyes vizsgálója e hó 26-án, ma vasárnap lesz megtartva és pedig majálissal egybekötve. A vizsga és majális délután 5 órakor kezdődik a vároldalon elterülő szép, tágas téren. A vizsgán előadottnak: énekek, versek, párbeszéd, és „A tavasz tündére“ c. 1-felvonásos színmű Rudnyánski Gyulától. Ezen színműben szerepelnek: Strinyi Ancsi, Kirchner Johanna, Holló Erzsike, Mózer Elvira, Hartmann Szidi, Libán Blanka, Holló Nusika, Nagy Mariska, Libán Stefike, Sinkovics Lincsi, Dömötör Bözsike, Klee Mici. Rossz idő esetén a vizsga és majális, illetőleg júliális szerdán délután 5 órakor lesz megtartva. Az ovodában a nyári szünet július 27-től augusztus 10-ig tart.

hogy jólelkű, jámbor teremtes volt egész életében.

Mikor asszonyszerző rokonai elvezették otthonába a tisztességes személyt, Balog János megmutogatta neki egész hajlékát s megkérdezte tőle, tetszik-e neki mindez.

— Tetszik — felelte az megelégedetten.

— Na jó, ha tetszik — s eléje állította az öt árva apróságot s újra kérdezte — hát ezek tetszenek-e?

— Tetszenek bizony — mondá a kérdezett s mindjárt sorba csókolgatta őket. A legkisebbet meg az ölébe kapta s ki nem engedte volna onnan, ha a kicsike apjához nem kívánczolt volna.

Balog János újra megszólalt:

— No ha tetszenek az én kis apróságaim, ha gondolja, hogy anyjuk helyett anyjuk tud lenni, biztosítom, hogy jól meggyen nálam a dolga s mindnyájan megbecsüljük,

Balog Jánosnak igen megtetszett a leányzó, mert látta, meggyőződött róla, hogy képes lesz az édes anya helyét betölteni.

Rövidesen megkérte a kezét, a kézfogó után nemsokára a lakodalmát is megtartották s a Balog János házába újra visszatért a boldogság, az Isten áldása.

— **Közhiérététek,** így kezdi szép hazánkban mindenütt, vagy csekély kivétellel a legtöbb helyen a kisbíró a dobolás utáni mondani valóját. Kivétel csak ott van, ahol a falu lakóssága tiszta idegen, más nyelvet beszél, mint a magyart. Németújvárott már talán nincs is bennlakó, aki nem tudna magyarul beszélni, és biztosan nincsen olyan, ki ne értene magyarul, ha pedig mégis akad ilyen, az már oly öreg, hogy nemis érdekli nem is hallja, mit hirdet a doboló. Mégis, mindezek dacára a németújvári járás székhelyén, Németújvárott a doboló tisztán és csakis német nyelven hirdeti ki a lakóssággal közlendőket. Hát nem kell ezt szégyenkezve bevallanunk? És vajjon nem kell ez ellen felszólalnunk? Tiszteljük mindenkinek ragaszkodását édes anyanyelvéhez, de mégis csak követelhető az hogy városunkban, hol ugyszolván már mindenki ért magyarul, magyarnyelven hirdessenek ki a közhiéréténdők. Felhívjuk a községielőjáróság nemesen és hazafiasan gondolkodó tagjait és kérjük is őket változtassanak a jelenlegi állapoton és mondják ki, hogy ezentul magyar nyelven kell a dobolónak közhiéré tenni a lakósságot érdeklő dolgokat. Hisszük, hogy jelen soraink nemes célját félre nem magyarázza senki sem és igenis megszívleli kérelmünket és felszólalásunkat városunk előjárósága, nehogy ezt a városunkra csak árnyékat vető dolgot mégegyszer érintenünk és tárgyaljunk kelljen.

— **Helyreigazítás** Lapunk legutolsó számában hírt adtunk arról, hogy a helybeli izr. híthőzség 1000 korona államségélyt kapott. A hír téves, a hitközség nem kapott államségélyt csak a hitközség rabbija

— **Footballesapat.** Mult számunkban említettük, hogy városunkban is megindult a mozgalom egy footballesapat vagy egylet megalakulása érdekében. Az alapítók e hó 21-én gyűlésre jöttek össze és ott az előkészítő bizottság elnökévé szerkesztőket, Dr. Csaplovics Elemért kérték fel, ki röviden vázolta a teendőket, melyekkel egy sport egylet megalakulását lehet elérni. Az előkészítő bizottság alelnöke Sarracki Gyula lett, pénztárosa Pászthory József és jegyzője Jandrasits Károly. A munka megindult. A bizottság mindent megtesz, hogy nálunk is alakulhasson egy sport egylet, hogy Németújvár közönsége is láthasson néha majd vasárnap szórakozást a football versenyeken. De itt nálunk minden új — másutt szépnek — helyesnek is talált mozgalom, terv megvalósulása nehézségekbe ütközik. Ha a szép terv nem sikerül, annak igazán nem lesz a bizottság, sem pedig a sport ügyet lelkesen felkarolt fiatalság az oka.

— **Az árvíz.** A mult heti árvíz persze már eltűnt. A nagy vízözög, mely ellepte a szántókat, réteket lassan elfolyt. Mégis vissza kell térnünk az árvíz idejére, mert fel kell hivnunk az érdekelt figyelmét azokra az őskori állapotokra, melyek járásunkban különösen az utak tekintetében uralkodnak. Minden időben rossz az Alsó-medvesre vezető ut, panaszkodnak az érdekelt községek lakói eleget, de hiába. Most a mult héten alkalma volt szerkesztőnknek közvetlen tapasztalatot szerezni ezen ut igazán gyalázatos állapotáról. Olyan volt az az ut, hogy csak állatkinzás mellett hajthat arra az ember. A hidak rossz karban vannak, úgy, hogy egy kisebb eső már felét elviszi.

Szóval itt volna az ideje már, hogy nálunk is gondot fordítsanak az illetékesek arra, hogy legyen legalább egy jó utja minden községnek, hogy legalább járása székhelyére be tudjon jutni. Ne, hogy úgy keljen soknak-járni, mint szerkesztőnknek és, hogy a szerencsétlenség folytán eltörtött kocsiján nem tudván hazajönni, nem akart Alsómedvesen ember, ki Németújvárra hozta volna, hanem igenis elvitték a szentgotthárdi járásba Rátótra, mert arra jobb az ut.

— **A Strém halottja.** A szomszédos Kiskolozsvár községben halottja van a Strém patakknak. Mult vasárnap délután többen fűrdőni mentek a falu határára folyó Strémhez a kolozsvári ifjuság közül. Egy 16 esztendősi ifju Kozzó Ede ugránczolás közben mélyebb helyen örvénybe került, amely egy pillanat alatt elnyelte. Fel-fel bukkott még egy-néhányszor, de társai nem mertek és az ijedségtől nem is tudtak segítségére menni és így a fiu belefulladt a vízbe. Holttestét kifogták és nagy részvét mellett temették el.

— **Vihar.** E hó 23-án délután 2 óra körül jészenen fekte viharfelhők borították el az égboltozatot. Óriási szélvihar támadt és sűrű, vakító villámok cikkázása mellett hatalmas dörgések reszkettették meg a levegőt. A szélvihar oly erős volt, hogy a szántókról gabonával megrakódva hazafelé siető szekerleg legnagyobb részét felfordította, az árokba döntötte. Hatalmas fákat tört ketté a vihar, mely szerencsére nem tartott sokáig.

— **Katonaszökevények.** Binder György egyházasfűzesi, Horth Sándor német-szentgróti és Hoadl Alajos németújvári lakosokat a katonaság mint szökevényeket köröztteti.

— **Lemondott.** Egyik hírünk a németújvári footbalcsapat és egyet alakulásáról szól. Ezen egyetelakítással kapcsolatban jelen sorainkban arról kell hirt adnunk, hogy dr. Csaplovics Elemér, szerkesztőnk az előkészítő bizottság elnöki tisztségéről tegnap, szombaton lemondott.

— **Mit ír erről AZ EST?** Minden országos, minden közérdekű kérdésben, ez Magyarországon az első kérdés, mert mindenki tudja, hogy amit valamiről AZ EST ír, abban a kérdésben az az igazság, az a közvélemény, az a leghelyesebb szempont. Amit AZ EST ír, azután Magyarország legjobb újságírói mennek szerte a világon, fellekerik az eseményeket ott, ahol azok történnek, a gyárakban, a tanácskozási termekben, a diplomaták szobájában, a csatatereken, a szerencsétlenség színhelyén; mindennütt, ahol az ember nyomorúságának és dicsőségének küzdelme lejátszódik. AZ EST mindenütt ott van, ahol valami történik, azt akarjuk tehát, hogy ahol csak Magyarországon érkeklődnek az iránt, hogy mi történik a világon, legyen szintén ott AZ EST, mert amellet, hogy ez igazán európai színvonalu napilap a leggyorsabban ér el hozzánk, előfizetési ára is minimális, mert három hónapra csak 4 korona 50 fillérbe kerül. Mutatványszámot lapunk olvasóinak szivesen küld AZ EST kiadóhivatala, Budapest, VII., Erzsébet-körút 20.

— **Elvezett tehén.** Ez sem mindennapi eset. Grandits Dánjel pásztorházai lakos, marhakereskedő elvezette vöröstarka tehénét. Nem találjal Köröztteti. Aki találkodik vele szállíttassa gazdájához

— **Nehéz napokat élünk.** Mikor e sorokat írjuk — alig egy-két óra választ el egy történelmi fontosságú perctől. Ma — szombat este 6 óraker kell választ kapnunk Szerbiától a részére átadott ugynevezett jegyzékünkre. Lesz-e háboru, vagy nem? Ez a kérdés foglalkoztat ma mindenkit e hazában és nehezen várják a pillanatot, mikor hozzánk is elérkezik a döntés híre. Mire lapunk megjelenik, már tudjuk talán a döntést és lehet, hogy sok derék magyar ifju siet már a határookra érvényt szerezni a monarchia követeléseinek. Bámi következze be, legyen velünk Istenünk és benne bizva tegye meg mindenki a neki jutó kötelességet.

— **Az MTK. Szombathelyen.** A Szombathelyi Atlétikai Klub ma vasárnap vendégül látja a Magyar Testgyakorlók Körét, mely az idei bajnokságot nyerte el. Az MTK. teljes első csapatával jön Szombathelyre, hol fogadtatására nagy előkészületek folynak. A football mérkőzés délután 5 óraker lesz, este pedig a vendégcsapat tiszteletére táncmulatságot rendez a SZAK

— **Pusztító orkán.** Csütörtök délután országszerte rettenetesen pusztító orkán, vihar dühöngött. Az ország fővárosában több ember életét veszttette, igen sokan súlyosan megsebesültek. A tereken a díszfákat kidöntötte a vihar és a házakról, a tetőkről egymásután szórta le a cserepeket. A villám is több helyütt lessapott. A legnagyobb zivatar a Dunántulon vonult keresztül. Majdnem minden város, minden falu sok kárt szenvedett. A mi szomszédunkban Körmenten is nagy vihar dühöngött. A szélvihar a 40 holdas Batthyányi parkban óriási kárt tett. A hatalmas fákat gyökereztől szakította és döntötte. A fürdőház tetejét pedig lekapta, mely az ép ott volt fürdőzők közül nyolcat igen súlyosan megsebesített.

— **Állatdíjazás.** A Vasvármegyei Gazdasági Egyesület e hó 27-én délelőtt 8 óraker Németújvárra a marhavásár-terén állatdíjazást tart. Ez alkalommal a nevezett egyesület több vezető tagja jön városunkba. Mindenesetre kívánatos, hogy minél több gazda vegyen részt a díjakért való versenyben.

— **Választók összehírása.** Németújvárra e hó 21. és 22-én folyt a választók összehírása a községházánál. A tavalyi 155 választó közül 8-at kellett kihagyni. Új választó gyanánt 76 lett felvéve Igy összesen 223 választó lesz jövőre városunknak.

CSARNOK.

Egyik faja a modern emberbarátoknak.

Angliában, Liverpool városában nemrégiben egy jól, mondhatjuk uriasan öltözött ember megszólított több az utcán tetlen álldogáló munkásembert, kikről — egy pillantást vetve rájuk — észre vehette, hogy állás-, illetve munkanélküliek.

A munkások azonban még ez idődig nem látták az idegen férfiut.

Idegen: „Mióta vagytok munkanélkül?”

Ezen kérdésre a munkások közül egyik egy, másik két harmadik több hetet is említett, mialatt kíváncsián kezdtek az idegen köré csoportosulni.

Idegen: „No -- akkor mindenesetre

nincs már valami sok harapni valótok odahaza. Ugye egy kis meleg étel jól esne?”

A körülötte álló 10—15 munkás arcán az öröm tükröződött vissza és még közelebb húzódták a kedves idegenhez. Ez pedig „Gyertek velem” így szóló „egy vendéglőbe” és elvezette a munkásokat tényleg egy vendéglőbe és ott a legjobb ételekből bőven reudelt számukra. A mohón falatozók elé állott és gyönyörrel nézte az étkezőket.

— Ugye — így szóló a vendéglőshöz — ez gyönyörű látvány? Mint esznek ezek a szegény emberek. Ki tudja hány napja nem kaptak már meleg, vagy rendes ételt.

Vendéglős: Bizony ez szép látvány. Uram ön jót tesz ezekkel az emberekkel. Ön derék ember.

Idegen: Várjon csak, ma élvezni és gyönyörködni akarok, hozok még vagy tiztizenkét embert

Az idegen eltávozott és rövid idő mulva újabb 12 munkással tért vissza és ezek számára is bőven rendelt mindenből.

— Uram ön igazi emberbarát — szóló a vendéglős, de már azon járt az esze, hogy mennyit is fog ő ezen ételekért felszámítani ennek az idegennek ki így majd nemcsak a munkásokkal, hanem vele is jót tesz.

Idegen: Ma igazán élveztem.

Vendéglős: Ön sok jót tesz ma és a jottét áldást hoz. Ezek az emberek nem fogják önnök sohase meghálálhatni jóságát. (No még én se gondoló magában a vendéglős, mert nem fogok egyhamar ilyen embert találni, ki 25—26 embernek a legjobb és legdrágább ételekből álló ebédet fizessen.)

Idegen: Na, nem tudok ma eleget gyönyörködni. Mennyi is kellene még, hogy kerkszámba legyenek? Huszonötven vannak — még ötöt hozok. Csak készítsé el addig azok számára is az ételeket.“

Ezzel elment, hogy még öt munkást hozzon, a korcsmáros pedig ujongva készítette az ételeket. De biz az „igaz emberbarát” nem jött többé vissza. A vendéglős elkekeredtségében letartóztatta a jótalott munkásokat, de panaszával elutasított, mert a munkások soha még azelőtt nem látták az idegent, tehát nem is ismerték és játszhattak vele össze.

A korcsmáros azóta minden emberbarátot gyűlöl és azt szeretné keresztülvinni, hogy a vendég a megrendelt ételek, italok árának legalább felét előre fizesse.

Ne adjunk kávét a gyermekeknek.

Nagyon sokszor halljuk, olvassuk azt, hogy a régi, előbbeni emberek sokkal erősebbek voltak, mint a mostaniak. — Menyynyivel kevesebb panasz hangzott el előbb a ma nagyon is elterjedt idegség miatt. Mi ennek az oka?

Legfőképpen az előbbi és mostani emberek táplálékai közli különbség. Mig régen egyszerű, egészséges, tartalmas tápláló ételeket ettek, addig ma divatos, de nagyon kevésbé tápláló ételeket eszünk, de különösen a kávé tartozik ezek közé

A kávéban nagyon kevés a tápláló anyag. Van benne: 5—10% víz 10—13% zsír, 34—59% cellulóze és csak 9—10% fehérje stb.

Manapság a kávét kevés tejjel, cukorral és így semmi tápláló, hanem csak igazgató hatással van a szervezetre. Különösen káros a szivre és az idegekre a kávé élvezete.

A kávé általános elterjedése előtt reggelire rántotttevest vagy tejet avagy tejelevest ettek, ezen ételek pedig tiszszerte több tápláló anyagot tartalmaznak, mint a kávé.

Ne menjünk hát a divat után, hanem inkább együnk egyszerű de tápláló, mint felkapott, de káros eledleket.

Főképen a gyermekeknel, klnél a test, idegzet fejlődésben van, válasszuk meg a nekik adandó ételeket.

Adjunk neki kákaót, ez is táplálóbb és jobb a kávénál, vagy jól elkészített és eléggé zsíros rántottlevest reggelire. (Ha esetleg valaki nem tudná a rántottlevest elkészíteni, felvilágosítással annak én is szolgállok. E.) Ha azonban mégis csak sokan ragaszkodnak a hávéhoz, azoknak ajánlhatom, hogy ne sok kávéval keves tejel, hanem sok tejet kevés kávéval használjanak, illetve egyenek. Továbbá reggelire tisztán kávéval sohase adjanak gyermekeiknek, hanem mindig elegendő süteménnyel.

II.

A szanatórium „für alles.“

Volt Amerikában egy híres színész, ki kedvességével és lebilincselő varázsjátékával meghódította a közönséget. Szomoruan tapasztalta egyszer, a művész, hogy ruhái sorban — mind nagyok — bők, ő pedig jobban-jobban soványabb lesz. Már-már hódító alakján is káros változás volt észrevehető. Végre is orvoshoz — és pedig egy igen híres orvoshoz fordult a kedve vesztett színész. Az orvos arról volt híres, hogy ő találta fel a soványodás ellen a „Minerva“ vizet.

Ehhez fordult most a színész teljes bizalommal és reménnyel. Az orvos megnyugtatta új páciensét és meghagyta neki, hogy „Minerva“ vizét pontosan és szorgalmasan használja. A színész az orvos szanatóriumában maradt és gondosan, pontosan a kiadott rendeletek szerint járt el. Elmúlt már vagy 8—10 hét, de a művész még épen nem érezhette és nem tapasztalhatta a híres kövérítő víz hatását.

— Orvos ur — szólt — semmi jel sem mutat arra, hogy kövérebb — vagy csak valamivel is kevésbé lennék soványabb. —

— Kedves kisasszony — felelt a orvos — türelem, türelem. Még 7 hét és minden jó lesz. Látja azt a hölgyet ott a kertben sétálni, az is olyan volt mint kisasszony és most, most milyen kövér. Kisasszony még kövérebb lesz. Biztos vagyok benne.

— Megjegyzendő, a hölgy, kire az orvos hivatkozott, tulkövér volt és alig tudott már járni. A színész csak tovább is használta a „Minerva“ vizet. Ismét 3—5 hét — de semmi hatás. Egy napon szobájában üldögél a színész, egyszer csak beszélgetést hall a szomszéd szobából át a falon.

— Orvos ur, nekem a „Minerva“ vizet nem használ. Én tovább nem is maradok itt, ugyis hiába.

A hangról megismerte a színész, hogy a panaszkodó nem más, mint az említett kövér hölgy. „Hát ez miért használhatja ugyanazt a vizet, melyet én?“ gondolta magában művész. Megkapta rá a feleletet a falon át az orvostól, ki így szólt a kövér hölgyhöz:

— De nagysám, nem megy az olyan gyorsan. Türelem, türelem, az rózsát terem. Láttá, ismeri azt a hölgyet, ki visszavonulva él, ki rendszeren csak estefelé megy egyet sétálni? Az is oly kövér volt, mint nagysám — és most, most milyen sovány? Nagysám — tudom biztosan — még soványabb lesz.

Több se kellett a színésznek — még aznap este elutazott, másnap pedig beperelte a híres orvost, kit a kapott honorárium visszafizetésére ítél a bíróság. A kövér nagysám azonban tovább használta a „Minerva“ vizet.

Közgazdaság.

GABONA-ÁRAK.

Németújvár, 1914. évi július hó 17.

Latzer Mózes Fia cég jelentése.

Az árak 100 kilogrammonként értendők.

Buza	— — — —	24.50 — 24.50
Rozs	— — — —	19 — 19
Árpa	— — — —	19 — 19
Zab	— — — —	16 — 16
Tengeri (1913)	— — — —	19 — 19

BARTUNEK BÉLA
PAPIRKERESKEDÉSE

Irodapapír, tinta, toll, pecsét, viasz, itató, tollszár, irón-törögumi, gépiró papír, diszlevélpapír, szekrénypapír, másoló papír, tintatartó, levél-méreg, tollállvány, tolltiszító, krepapapír, üzletkönyv, jegyzőkönyv, képeslapalbum, emlékalbum, iratrendező, papírszalvéta, szivacs, iskolatáska, irónhegyező, irónvédő, pecsét-párnafesték, rugyantáblégyező, Penkala itató (Tapper), irón különlegességek, ragasztó gumi, keltibélyegző, kréták, papírtáblák, vonalzó, torta-papírok, kész számlák, nyugták, adás-vevési szerződések, adólevelek, Schuldschein, iskolai nyomtatványok, vizsgalapok, szentképek, kottapapírok, vonalzott papírok, levélborítékok minden nagyságban, képeslapok, levonóképek stb.

NÉMETÚJVÁROTT

A MAGYAR ÁLTALÁNOS KÖSZÉNBÁNYA R. T. VASMEGYEI FATERMELÉSE NÉMETÚJVÁROTT.

A nálunk vásárolt

tűzifa felapritását

motorfűrésszel elvállaljuk.

És pedig:

Felfűrészelést ürméterenként . . . 1 kor. 20 f.-ért.

Felfűrészelést és hasítást ürméterenként 1 K 50 f.-ért.

A hához-szállításához szekrényes kocsinkat kölcsönözzük. — Nagyobb mennyiségek felapritását háznál is elvállaljuk. 1—8

Eladó könyvtár.

Kizárólag jogi- és törvénykönyvekből álló teljesen jókarban lévő könyvtár jutányos áron eladó.

Cim e lap kiadóhivatalában.

Hirdetéseket
felvesz a kiadóhivatal.JANISCH FERENC
OKL. KÖMÜVESMESTER
SZENTELEK, 505. SZÁM.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy Szenteleken mint okl. köművesmester letelepedtem és ott

köműves-ipart

folytatok. Elvállalok mindennemű tervek, költségvetések, mély- és magas épületek tervezését és építését. Betonmunkákat, műkö csatornacsovezést. — Kutak készítését, aszfaltozást, lépcsőkészítést stb.

Sok évi fővárosokban szerzett tapasztalataimnál fogva abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy minden ezen szakmába vágó munkák gyors és pontos kiviteléről kezeskedem.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve kiváló tisztelettel

Janisch Ferencz

Végeladás!

Házlebontás végett raktáramon lévő összes árukat

mélyen a beszerzési áron

alul azonnal kiárusítom.

Ne mulassza el senki ezen kitünő alkalmat. Tisztelettel

özv. Schleder Istvánné.

Kiss Károly

kőfaragó és szobrász
Körmeny, Rákóczy-utca 23.

Készít és nagy választékban
raktáron tart mindenféle
siremlékeket
szobrászati műveket a leg-
egyszerűbbtől a legfinomabb
és legmodernebb kivitelig!

Olcsó árak! — Olcsó árak!
Pontos kiszolgálás!

Hirdetések felvételnek!!

OLCSÓ

FINOM

LEVÉLPAPÍR

csinos dobozban 1.50 K-tól 20
koronáig. Borítékban 10—10 drb.
20 fillértől 1 koronáig minden
színben és nagyságban kapható

BARTUNEK BÉLA

PAPIRKESKEDÉSÉBEN

NÉMETÚJVÁROTT.

Johann Maria Farina Gegenüber dem Rudolfsplatz

csakis ez a valódi

kölniviz, kölniviz-pouder és kölniviz-szappan.

Kapható drogériákban, gyógyszertárakban és illatszertárakban.

Ne tessék elfogadni

Kölniviz-szappant, kölnivizet és poudert, ha nincsen rajta az eredeti és egyedül valódi, de sokszor utánzott Johann Maria Farina Gegenüber dem Rudolfsplatz. Akkor sem kell elfogadni helytelen és utánzott kölnivizet, kölniviz-poudert és kölniviz-szappant, ha az itt jelzett eredeti készítmény nem volna kapható az Ön lakhelyén, mert a világhírű cég magyarországi képviselője:

Holczer Emil Zoltán Budapest, VIII. ker., Szigetvári-utca 16.
Egyszerű levelezőlapra azonnal válaszol és közli, hol szerezhető be az eredeti minőség.

BARTUNEK BÉLA KÖNYVNYOMDÁJA

Németújvár, gróf Draskovich-féle ház.

Mindennemű nyomtatványok izlésesen, gyorsan és jutányosan készülnek. Névjegyek, eljegyzési kártyák, báli és esküvői meghívók, gyászjelentések azonnal elkészítetnek. Kereskedelmi és hivatalos nyomtatványok, falragaszok, levélpapírok, levelezőlapok, borítékok, étlapok stb. pontos kivitelben és jutányos áron.

A „Németújvár és Vidéke“ kiadóhivatala.

A lap részére előfizetések ide küldendőek. Hirdetéseket a legelőnyösebb díjszabás szerint elfogad. Állandó hirdetőknak nagy engedményt ad. Kérjen mutatványszámot!